

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра іноземної філології і перекладу

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан гуманітарно-педагогічного
факультету
Інна САВИЦЬКА
«___» _____ 2024 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри іноземної
філології і перекладу
Протокол № 9 від 24.05.2024 р.
Завідувач кафедри
Світлана АМЕЛІНА

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП «Англійська мова та друга іноземна»
Юлія МАРКОВА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«УСНИЙ ТА ПИСЬМОВИЙ ПЕРЕКЛАД СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ТЕКСТІВ
(ДРУГА ІНОЗЕМНА МОВА – НІМЕЦЬКА)»**

Галузь знань _____ 03 «Гуманітарні науки» _____
Спеціальність _____ 035 «Філологія» _____
Освітня програма _____ «Англійська мова та друга іноземна» _____
Факультет _____ гуманітарно-педагогічний _____
Розробник Артёмцев О.В., к.філол.н., доцент, доцент кафедри іноземної
філології і перекладу; Зусенко Н.О., к.пед.н., доцент, доцент кафедри
іноземної філології і перекладу _____

Київ – 2024

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«УСНИЙ ТА ПИСЬМОВИЙ ПЕРЕКЛАД СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ТЕКСТІВ (ДРУГА ІНОЗЕМНА МОВА – НІМЕЦЬКА)»

Освітній ступінь, галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітня програма		
Освітній ступінь	Магістр	
Галузь знань	03 Гуманітарні науки	
Спеціальність	035 Філологія	
Спеціалізація	035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша –англійська	
Освітня програма	Англійська мова та друга іноземна	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	—	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форми навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	1	1
Семестр	2	2
Лекційні заняття	16 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	4 год.
Лабораторні заняття	—	—
Самостійна робота	74 год.	108 год.
Індивідуальні завдання	—	—
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	3 год.	12

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою курсу є підготовка перекладача високої кваліфікації, здатного виконувати усі основні види перекладу різножанрових текстів, набуття студентами теоретичних знань і практичних умінь та навичок, необхідних для перекладацької діяльності, формування високої перекладацької компетенції, засвоєння основ теорії та практики письмового перекладу, всебічна підготовка перекладача-філолога, розвиток мовної та культурної компетенції; розширення спеціальних екстралінгвістичних знань, умінь працювати зі словниками, автоматичними перекладачами, уміння працювати в екстремальних умовах дефіциту часу та швидко знаходити оптимальний варіант перекладу.

Завдання курсу:

Завдання курсу – розвиток навичок та вмінь перекладу з англійської мови на українську та з української на англійську текстів різної тематики в усній та письмовій формі.

Кваліфікований магістр-перекладач, окрім професійних навичок і вмінь та високого рівня практичної мовної компетенції, повинен мати поглиблені знання стосовно системної організації мови та добре організовані фонові знання щодо: 1) лексичних особливостей перекладу (терміни, архаїзми, неологізми, запозичення, слова іншомовного походження, аббревіатури, скорочення, композити, сленг, фразеологічні одиниці, реалії, антропоніми, топоніми, пароніми, лексична синонімія, омонімія, полісемія та багатозначність); 2) граматичних особливостей перекладу (часові форми дієслова, узгодження, наказовий спосіб дієслова, пасивний стан, складний номінативний присудок, складний дієслівний присудок, інфінітив, дієприкметник I, дієприкметник II, інфінітивні конструкції, обставини, означення, додатки). Подальше навчання ґрунтується на комплексному застосуванні отриманих навичок під час перекладу повних текстів різної тематики та змісту.

знати:

- загальну інформацію про усний та письмовий переклад та різні підходи до його трактування;
- теорію перекладу як акту міжкультурної, міжмовної комунікації;
- денотативну та експресивну функцію в перекладі;
- теорію ідіоматичності експресивно-стилістичних засобів;
- способи прагматичної адаптації тексту-оригіналу;
- перекладацькі трансформації, обумовлені заміною відправної точки тексту;
- теорію перекладацьких трансформацій;
- способи відтворення безеквівалентної лексики (транслітерація, транскрипція, запозичення);
- типи семантичних відповідностей-еквівалентів, їхня класифікація, особливості;
- типи семантичних відповідностей-еквівалентів;
- фактор стилю в перекладознавчому процесі;
- способи перекладу текстів угод та текстів юридичного характеру;
- особливості застосування лексичних, граматичних, лексико-граматичних та синтаксичних трансформацій;
- теорію та практику інтерпретативного підходу до перекладу.

вміти:

- перекладати вільні словосполучення;
- зберігати експресивний ефект в перекладі та знижувати експресивність;
- розподіляти та об'єднувати висловлювання під час перекладу;
- робити перекладацький аналіз тексту;
- робити переклад текстів ділових листів;

- робити переклад власних назв та назв партій і громадських організацій, тексти політичного характеру;
- використовувати способи відтворення безеквівалентної лексики (лакун);
- робити переклад науково-технічних та галузевих текстів;
- виступати з повідомленнями за обраною тематикою, добирати фактичний матеріал для тематики текстів, що підлягають перекладу;
- застосовувати перекладацькі трансформаційні засоби в практиці письмового перекладу;
- застосовувати фонові знання під час перекладу реалій.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

фахові (спеціальні) компетентності (СК):

СК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формах, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

СК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

СК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

СК 14. Здатність використовувати сучасні системи автоматизованого перекладу, а також володіти прийомами забезпечення якості перекладу.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН 10. Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).

ПРН 14. Використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

1. Програма та структура навчальної дисципліни для:

- повного терміну денної форми навчання

	Кількість годин
--	-----------------

Назви змістових модулів і тем	денна форма							Заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Змістовий модуль 1. Усний та письмовий переклад галузевих текстів													
Тема 1. Переклад як акт міжкультурної та міжмовної комунікації	1-2		2	3			10		1	1			12
Тема 2. Типи усного двостороннього перекладу: послідовний та синхронний переклад.	3-4		2	3			8		1				12
Тема 3. Адекватність і точність перекладу галузевих текстів	5-6		2	4			12		1	1			16
Тема 4. Проблема перекладу слова як змісту. Розуміння основних принципів та характеристик синхронного перекладу як унікальної форми усної передачі мовлення.	7-8		2	3			7		1				14
Модульна контрольна робота	8			2									
Разом за змістовим модулем 1			8	15			37		4	2			54
Змістовий модуль 2. Трансформації при перекладі спеціалізованої лексики													
Тема 1. Граматичні порівняння в процесі перекладу	9-10		2	3			10		1	1			14
Тема 2. Переклад конструкцій, які не мають формальних відповідників в українській мові	10-11		2	4			12		1				12

Тема 3. Стилістично та суб'єктивно обумовлені трансформації	12-13		2	3		8		1	1			16
Тема 4. Класифікація фразеологізмів та фразеологічні труднощі перекладу	13-14		2	3		7		1				12
Модульна контрольна робота	15			2								
Разом за змістовим модулем 2			8	15		37		4	2			54
Усього годин			16	30		74		8	4			108

3. 4. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Навчальним планом не передбачено

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Змістовий модуль 1. Усний та письмовий переклад галузевих текстів	
1	Тема 1. Переклад як акт міжкультурної та міжмовної комунікації	3
2	Тема 2. Типи усного двостороннього перекладу: послідовний та синхронний переклад	3
3	Тема 3. Адекватність і точність перекладу галузевих текстів	4
4	Тема 4. Проблема перекладу слова як змісту. Розуміння основних принципів та характеристик синхронного перекладу як унікальної форми усної передачі мовлення.	3
	Змістовий модуль 2. Трансформації при перекладі спеціалізованої лексики	
5	Тема 1. Граматичні порівняння в процесі перекладу.	3
6	Тема 2. Переклад конструкцій, які не мають формальних відповідників в українській мові.	3
7	Тема 3. Стилістично та суб'єктивно обумовлені трансформації	4
8	Тема 4. Класифікація фразеологізмів та фразеологічні труднощі перекладу	3

6. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Навчальним планом не передбачено

7. ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Переклад як акт міжкультурної та міжмовної комунікації	4
2	Типи усного двостороннього перекладу: послідовний та синхронний переклад	4
3	Адекватність і точність перекладу галузевих текстів	6
4	Граматичні порівняння в процесі перекладу	6
5	Переклад конструкцій, які не мають формальних відповідників в українській мові	6
6	Стилістично та суб'єктивно обумовлені трансформації	4
7	Порядок слів і структура складнопідрядних речень при перекладі галузевих текстів	4
8	Застосування компресії та експансії у синхронному перекладі	4
9	Способи перекладу термінологічних одиниць в науковотехнічному тексті	6
10	Передача власних імен та назв при перекладі науково-технічної літератури	6
11	Мовні паралелі: види, форми та причини виникнення	4
12	Принципи відбору зовнішньої та внутрішньої форми нових термінів у галузевих текстах	4
13	Науково-технічний дискурс (ІТ сфера).	4
14	Семантична структура усних повідомлень та її основні компоненти. Роль тематичних та рематичних компонентів у сприйнятті та перекладі усних повідомлень. Способи відтворення оцінного компоненту в усному перекладі.	4
15	Семантична надмірність як одна з головних особливостей усного дискурсу. Способи забезпечення семантичної надмірності усних повідомлень. Основні принципи універсального перекладацького скоропису.	4
16	«Галузеві слова» (терміни) та способи їх відтворення в усному перекладі. Усталені вирази (кліше) та фразеологічні одиниці (ідіоми) та способи їх відтворення в усному перекладі. Числівники, власні імена, одиниці національно забарвленої лексики (реалії), аббревіатури, акроніми, «оманливі слова» та способи їх відтворення в усному перекладі.	4
Усього		74

8. ЗРАЗОК КОНТРОЛЬНИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТАМИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОС Магістр Спеціальність Філологія Курс 4	Кафедра іноземної філології і перекладу 2024-2025 навч. рік	з дисципліни усний і письмовий переклад спеціалізованих текстів	Затверджую Зав. кафедри Амеліна С.М.
ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 4			
1. Make written English-Ukrainian and Ukrainian-English translation of the texts from Topic 1.			
2. Make consecutive translation of the video Black-footed cat.			
Тестові завдання різних типів (максимальна оцінка 10 балів за відповіді на тестові завдання) 11. Under what name is this little female known to researchers? 12. What is her weight if compared with that of a lion? 13. Is it easy to find her? How is she found? 14. What kind of appliance rivals a cat's night vision? 15. What distance can she cover in search of food? 16. What senses help her to find a potential food? 17. What kind of food does she prefer? 18. How does she get low to the ground? 19. How many percent of the time does she hit her victim? 20. Why are the black-footed cats considered the most lethal hunters in the entire cat family?			

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Словесні: пояснювально-ілюстративний метод, репродуктивний;

наочні: демонстративний, ілюстративний;

практичні: метод проблемного викладення, частково-пошуковий, або евристичний, дослідницький, аналітичний, дедуктивний;

активні методи навчання: диспут, дискусія, мозковий штурм, рольові ігри тощо.

10. ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до **календарного тематичного плану викладання дисципліни**, де зазначено види і терміни контролю. Для обліку і реєстрації показників успішності використовується рейтингова відомість успішності студентів.

Методи усного контролю - це бесіда, розповідь, роз'яснення, читання тексту. Усний контроль як поточний проводиться на кожному занятті в індивідуальній, фронтальній або комбінованій формі. Контроль органічно поєднується з повторенням пройденого, є засобом для закріплення знань та умінь, розвитку мови, пам'яті, мислення студентів.

Методи письмового контролю (самостійна і контрольна робота, твір, есе, реферат) забезпечують глибоку і всебічну перевірку засвоєння матеріалу, оскільки вимагають комплексу знань і умінь студента. У письмовій роботі студентові необхідно показати і

теоретичні знання, і вміння застосовувати їх для розв'язування конкретних завдань, проблем, давати оцінку.

Дидактичний тест (тест досягнень) - це набір стандартизованих завдань з визначеного матеріалу, який встановлює ступінь засвоєння його студентами

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (від 26.04.2023 р. протокол № 10).

Таблиця 1. Співвідношення між рейтингом здобувача вищої освіти і національними оцінками

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результатами складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни **R дис** (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації **R ат** (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи **R нр** (до 70 балів): $R \text{ дис} = R \text{ нр} + R \text{ ат}$.

12. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Робоча навчальна програма дисципліни.
2. Комплекс контрольних робіт для визначення засвоєних знань з дисципліни, завдань для обов'язкових контрольних робіт.
3. Тестові завдання для підсумкового контролю знань студентів.
4. Методичні рекомендації з «Практикум письмового перекладу німецької мови».

13. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Єнчева Г. Г., Сітко А. В. Теорія і практика перекладу. Нова Книга, 2023. 296 с.
2. Мамрак, Алла. Книга Вступ до теорії перекладу. Центр навчальної літератури, 2019. 304 с.
3. Тупиця О.Ю Граматичні проблеми перекладу з німецької мови : підруч. для студентів спец. 035 «Філологія» спеціаліз. 035.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша англійська» освіт. рівня бакалавр / О.Ю. Тупиця. – Полтава : Нац. ун-т ім. Юрія Кондратюка, 2023. –109 с. – URL : <https://www.morebooks.shop/shopui/shop/book-launch-offer/7477d527564307cc88724244a0fad3f353d441e9>
4. Паничок Т. Я. Методичні рекомендації для практичних занять з дисципліни «Практика синхронного перекладу німецькою мовою» для студентів 4 курсу, ступінь вищої освіти – бакалавр, галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальність – 035 «Філологія», ОПП «Бізнес-комунікація та переклад» Паничок Т.Я. Тернопіль, 2023. 78 с.

<http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/48871>

5. Паничок Т. Я. Курс лекцій з дисципліни «Практика синхронного перекладу німецькою мовою» для студентів 4 курсу, ступінь вищої освіти – бакалавр, галузь знань –

05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальність – 035 «Філологія», ОПП «Бізнескомунікація та переклад» Паничок Т.Я. – Тернопіль: ЗУНУ, 2023 60 с.

<http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/48872>

6. Паничок Т. Я. Практикум із граматичних аспектів перекладу (німецька мова). Методичні рекомендації з дисципліни «Теорія та практика синхронного перекладу німецькою мовою» для самостійної роботи студентів освітньо-кваліфікаційного рівня

бакалаврденної форм навчання ЗУНУ. Тернопіль: ЗУНУ, 2021. 35 С

<http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/48873>

7. *Курс лекцій з теорії перекладу = Übersetzungstheorie*: Навч. посібник/ Укл.: Король А. А. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т, 2021. 152 с.
8. Кучер З.І. *Практика перекладу (німецька мова)*: навч. Посібник / Кучер З.І., Орлова М.О., Редчиць Т.В. Вінниця : Нова книга, 2017, 464 с.
9. Мамрак А. В. *Вступ до теорії перекладу*. К.: ЦУЛ, 2019. 304 с.
10. Мацегора І. Л. Вступ до перекладознавства: конспект лекцій для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Філологія». Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2023. 97 с.
11. Ольховська Н.С. *Die Geschichte der deutschen Sprache* (навчальний посібник). К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2019. 134 с.
12. Ольховська Н.С. *Аспектний переклад аграрної літератури* (навчальний посібник). К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2019. 524 с
13. Пилипенко Р. Є., Ковальова Т. П. *Тестові завдання зі стилістики німецької мови (Testaufgaben in Stilistik der deutschen Sprache)*. Частина I: Посібник-практикум. Житомир: Вид. О. О. Євенок, 2018. 126 с.
14. Семотюк О.Л. *Усний переклад. Німецька мова*. Навчальний посібник.-Львів, вид-во Львівської Політехніки, 2016. 188 с.
15. Синегуб, С.В. *Theorie und Praxis der Übersetzung: Deutsch – Ukrainisch*. Теорія та практика перекладу з німецької мови.: Навч. посібник / С.В.Синегуб, К.: Вид. центр КНЛУ, 2018. 272 с.
16. *Übersetzen. Theorien, Praktiken und Strategien der europäischen Germanistik: Akte der Jahrestagung des italienischen Germanistenverbandes – 13. bis 15. Juni 2019 von Elena Agazzi (Band-Herausgeber:in)*. 2021, Konferenzband. 458 S.
17. Hagemann S. *Einführung in das translationswissenschaftliche Arbeiten*. Frank & Timme GmbH. Verlag für wissenschaftliche Literatur. Berlin, 2018. 351 S.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.schubert-verlag.de>
2. <http://web.lettras.up.pt/alemao3>
3. <http://www.wellermanns.de>
4. <http://www.translate.ru/Default.aspx/Text>
5. <http://www.lingvo.ru/lingvo/>
6. <http://www.imtranslator.net/translator.a...>
7. <http://translation2.paralink.com/>
8. http://translate.google.com/translate_t
9. <http://babelfish.altavista.com/>